

MINISTERSTVO VNITRA
Poradní sbor ministra vnitra
ke správnímu řádu

Závěr č. 132

ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 14. 2. 2014

Poskytování údajů z informačního systému datových schránek pro účely ověření doručení do datové schránky

Je-li to třeba za účelem ověření postupu při doručování do datové schránky (pokud bylo doručení do datové schránky adresátem zpochybněno), správce informačního systému datových schránek poskytne správnímu orgánu na jeho žádost údaj o osobě, jejíž přihlášení do datové schránky mělo za následek doručení písemnosti a odeslání oznámení o doručení písemnosti do datové schránky.

Odůvodnění:

Poradní sbor se zabýval otázkou, zda může správní orgán za účelem ověření postupu při doručování do datové schránky požadovat po správci informačního systému datových schránek údaje o doručení do datové schránky (konkrétně údaje o osobě, jejíž přihlášení do datové schránky mělo za následek doručení písemnosti a odeslání oznámení o doručení písemnosti do datové schránky), resp. zda má správce informačního systému datových schránek povinnost, resp. možnost takový údaj správnímu orgánu poskytnout. Ve své podstatě se jedná spíše o faktický problém, neboť údaj o osobě, která převzala doručovanou písemnost (v daném případě se přihlásila do datové schránky, čímž způsobila doručení písemnosti podle § 17 odst. 3 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů) je esenciální součástí dokladu o doručení této písemnosti v jakémkoliv procesu (srovnej například § 19 odst. 6 a 7 správního řádu). V opačném případě by doručování muselo být založeno výhradně na právní domněnce nebo fikci doručení, neboť by jej nebylo možné ověřit.

Podle § 14 zákona č. 300/2008 Sb. je informační systém datových schránek informačním systémem veřejné správy, jehož správcem je Ministerstvo vnitra a provozovatelem držitel poštovní licence. Podle § 14 odst. 3 písm. j) zákona č. 300/2008 Sb. se v informačním systému datových schránek evidují identifikační údaje o osobě oprávněné

k přístupu do datové schránky včetně data vzniku a zániku tohoto oprávnění s uvedením hodiny, minuty a sekundy¹. Podle § 17 odst. 3 zákona č. 300/2008 Sb. je dokument dodaný do datové schránky doručen okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí osoba oprávněná k přístupu k dodanému dokumentu. Podle § 20 odst. 1 písm. e) zákona č. 300/2008 Sb. správce informačního systému datových schránek oznámí odesílateli písemnosti, že byla doručena. Odesílatel tedy obdrží oznámení o doručení písemnosti (oznámení obsahuje údaj o doručení písemnosti, nikoliv o osobě, která se do datové schránky přihlásila) pouze v případě, že se do datové schránky přihlásila osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodané písemnosti a písemnost je tedy v souladu s § 17 odst. 3 zákona č. 300/2008 Sb. doručena. Takový postup musí být informačním systémem datových schránek zaručen, jinak by vzbuzoval prakticky v případě každého doručování pochybnost ze strany správního orgánu, zda bylo doručeno skutečně v souladu se zákonem (do datové schránky se skutečně přihlásila osoba oprávněná k přístupu k doručované písemnosti), a nutnost ověřování postupu při doručování (právě přístupem k datům o osobě, která se do datové schránky přihlásila). Právě s ohledem na tuto garanci postupu při doručování lze v případě informačního systému datových schránek připustit absenci údaje o osobě, která se přihlásila do datové schránky, v doručence tedy oznámení o doručení písemnosti do datové schránky, ačkoliv se jedná o nepostradatelný údaj, jehož absence by v případě jiných způsobů doručování znamenala nutnost prokázat doručení v souladu se zákonem jiným způsobem nebo opakovat doručování.

Výše uvedené však v konkrétním případě nevylučuje potřebu znalosti údaje o osobě, která se přihlásila do datové schránky, za účelem prokázání doručení do datové schránky, pokud je adresátem zpochybňováno (obdoba reklamace u provozovatele poštovních služeb nebo vyžádání záznamů z doručování, duplikátu doručanky apod.). Přitom lze vycházet z toho, že i v případě doručování prostřednictvím datové schránky za postup při doručování podle správního řádu odpovídá správní orgán,² který má v případě pochybení regres vůči subjektu provádějícímu doručení. Proto by měl správce informačního systému datových schránek údaj o osobě, která se přihlásila do datové schránky, správnímu orgánu na vyžádání

¹ Podle § 14 odst. 4 zákona č. 300/2008 Sb. se jedná o neveřejné údaje, které se neposkytují jiným osobám. Z toho lze dovodit, že evidované údaje mohou být v případě potřeby poskytnuty osobě, o jejíž údaje se jedná. Jiné osobě se poskytne pouze údaj o kontaktní adrese, na kterou má být dané osobě doručováno, pokud tato osoba dala souhlas s jejím zveřejněním (jedná se o tedy o veřejný údaj). Výše uvedené však nevylučuje poskytnutí evidovaných údajů správnímu orgánu (jedná se o orgán nikoliv o osobu) pro účely výkonu veřejné správy ve smyslu § 1 odst. 1 správního řádu v případě, že je to potřebné (například za účelem ověření osoby, která se přihlásila do datové schránky, čímž došlo k doručení písemnosti doručované při postupu podle správního řádu).

² Viz Vedral, J.: Správní řád, komentář, Praha, BOVA Polygon 2012, str. 236 a násl.

poskytnout. V opačném případě by správní orgán nemohl doručování do datové schránky jako jediný způsob doručování podrobit přezkumu z hlediska zákonnosti postupu při něm a případného naplnění fikce doručení. Výklad, podle něhož údaj o osobě, která se přihlásila do datové schránky, nelze správnímu orgánu poskytnout ani na jeho požádání v konkrétním případě, je proti smyslu zákona č. 300/2008 Sb. a důvodům zavedení datových schránek, které měly naopak vést k zefektivnění doručování. V pochybnostech by pak bylo zcela vyloučeno úspěšné doručení dokumentu formou tzv. fikce doručení.

Správní orgán si tedy, je-li to potřebné pro ověření doručení do datové schránky, může vyžádat údaj o osobě, která se přihlásila do datové schránky, v rámci spolupráce podle § 8 odst. 2 správního řádu,³ který vzájemnou spolupráci správních orgánů upravuje jako základní zásadu postupu správních orgánů. Správce informačního systému datových schránek tento údaj správnímu orgánu na jeho žádost poskytne na základě § 14 zákona č. 300/2008 Sb. (z hlediska správního orgánu se nejedná o neveřejný údaj, viz výše). Správce informačního systému datových schránek lze při této činnosti považovat za správní orgán, nemá však postavení dotčeného správního orgánu podle § 136 správního řádu, neboť jeho postavení neodpovídá odstavcům 1 ani 2 tohoto ustanovení. Vzájemná spolupráce obvykle spočívá v dodávání podkladů pro rozhodnutí (viz například § 136 odst. 3 správního řádu upravující spolupráci mezi příslušným a dotčeným správním orgánem), v tomto případě však informací o průběhu doručování do datové schránky pro posouzení otázky platného doručení. Jedná se o analogii k povinnosti jiných subjektů či orgánů provádějících doručení předat odesílajícímu správnímu orgánu doklad o doručení podle § 19 odst. 6 správního řádu, který musí obsahovat všechny skutečnosti rozhodné pro posouzení postupu při doručování (srovnej § 19 odst. 7, § 23 a 24 správního řádu – identifikace adresáta a jeho podpis případně identifikace jiné osoby, která písemnost převzala, a její podpis a další důležité skutečnosti). Výše uvedený závěr o možnosti správního orgánu požadovat od správce informačního systému datových schránek údaj o osobě, která se do datové schránky přihlásila, lze dovodit rovněž z analogie k jiným procesním předpisům (srovnej § 128 občanského soudního řádu,⁴ § 8 odst. 1 trestního řádu⁵ nebo § 57 odst. 1 daňového řádu⁶).

³ Postup podle § 8 odst. 2 správního řádu je třeba odlišit od institutu dožádání podle § 13 správního řádu, kdy jeden správní orgán dožádá druhý o provedení konkrétního úkonu v řízení, k němuž je první správní orgán sám příslušný.

⁴ „Každý je povinen bezplatně na dotaz sdělit soudu skutečnosti, které mají význam pro řízení a rozhodnutí. Ustanovení § 139 odst. 3 tím není dotčeno. Odmítnout soudu sdělit tyto skutečnosti může jen ten, kdo by tak mohl učinit jako svědek podle § 126 odst. 1.“

⁵ „Státní orgány, právnické a fyzické osoby jsou povinny bez zbytečného odkladu, a nestanoví-li zvláštní předpis jinak, i bez úplaty vyhovovat dožádáním orgánů činných v trestním řízení při plnění jejich úkolů.“

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že správce informačního systému datových schránek na základě § 14 zákona č. 300/2008 Sb. poskytne správnímu orgánu za účelem ověření postupu při doručování do datové schránky údaj o osobě, jejíž přihlášení do datové schránky mělo za následek doručení písemnosti a odeslání oznámení o doručení písemnosti do datové schránky. Takto však postupuje pouze na požádání správního orgánu⁷, který ověřuje doručení do datové schránky na základě zpochybnění postupu adresátem písemnosti doručované podle správního řádu. Obdobně⁸ lze postupovat i v případě dalších údajů potřebných pro ověření doručení do datové schránky, pokud je adresátem zpochybňováno.

⁶ „Povinnost poskytnout údaje na základě vyžádání správce daně mají orgány veřejné moci a osoby, které

- a) vedou evidenci osob nebo věcí,
- b) poskytují plnění, které je předmětem daně,
- c) provádějí řízení v případech, jejichž předmět podléhá daňové povinnosti, nebo
- d) získávají jiné údaje nezbytné pro správu daní.“

⁷ Jak je uvedeno výše, jedná se především o faktickou otázku. Z právního hlediska tedy nic nebrání tomu, aby byla tato informace součástí oznámení o doručení do datové schránky vždy.

⁸ V této souvislosti představuje zajímavou otázku problém ověřování dodání do datové schránky v případě postupu podle § 18a zákona č. 300/2008 Sb. Také v tomto případě může mít odesílatel právní zájem na přístupu k údajům o osobě, která se přihlásila do datové schránky adresáta a tím způsobila doručení písemnosti (viz § 18a odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb.). Jedná se však v podstatě o soukromoprávní korespondenci, nelze tedy argumentovat ustanoveními správního řádu. Také v tomto případě lze však vycházet ze základní myšlenky tohoto závěru, že identifikace osoby, která dodávanou písemnost převzala (přihlásila se do datové schránky), je nezbytnou součástí doručení resp. potvrzení o dodání datové zprávy do datové schránky. V tomto smyslu se jedná o faktický problém, který může vyvstat stejně jako v případě doručování podle jakéhokoliv procesního právního předpisu (možnost reklamace postupu správce informačního systému datových schránek, který tento způsob dodání písemnosti provozuje jako placenou službu). Proto je třeba také v tomto případě připustit obdobně jako při doručování písemností v rámci postupu podle správního řádu přístup odesílatele k údajům o osobě, která se přihlásila do datové schránky adresáta, čímž došlo k doručení písemnosti.